

Skatteutskottets betänkande**1981/82:70****om arvs- och gåvobeskattningen (prop. 1981/82:210)****Propositionen**

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1981/82:210 att riksdagen antar vid propositionen följande förslag till

1. lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
2. lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

I propositionen föreslås en ändring av bestämmelserna om värdering av fast egendom i vissa situationer vid arvs- och gåvobeskattningen. Huvudregeln är f.n. att som värde på en fastighet skall gälla taxeringsvärdet för året före dödsfallet resp. gåvotillfället. Om fastigheten saknar taxeringsvärde för detta år skall den av länsstyrelsen åsättas ett särskilt värde. Detta värde skall då i vissa fall bestämmas med tillämpning av grunderna för fastighetstaxeringen det år då dödsfallet resp. gåvotillfället inträffade. Detsamma gäller i fråga om en fastighet vars beskaffenhet har ändrats. Förslaget innebär att värderingen även i dessa situationer skall ske i enlighet med huvudprincipen, dvs. med utgångspunkt i värdenivån och övriga grunder vid fastighetstaxeringen året före dödsfallet resp. gåvotillfället.

Vidare föreslås en ändring i reglerna om hur fastigheter värderas vid förmögenhetsbeskattningen. Ändringen innebär en utvidgning av huvudregeln om att fastigheter skall tas upp till taxeringsvärdet året före taxeringsåret. Undantag föreslås i fortsättningen gälla endast för sådan fastighet som vid ny taxering fått värdet sänkt på grund av skogsavverkning eller tåktverksamhet eller till följd av brand, vattenflöde eller jämförlig händelse. I dessa fall skall det taxeringsvärde som bestäms för taxeringsåret användas.

Eftersom bristerna i nuvarande arvs- och gåvoskattebestämmelser gör sig gällande just under år med allmän fastighetstaxering, föreslås att de nya bestämmelserna skall tillämpas redan i fråga om arv och gåvor för vilka skattskyldighet har inträtt under år 1981. De nya förmögenhetsskattereglerna föreslås gälla fr.o.m. 1983 års taxering.

I proposition 1981/82:191 om avdrag för utdelning på icke börsnoterade aktier m. m. har föreslagits en ändring i 4 § lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt. Denna ändring har beaktats vid utformningen av den i den nu aktuella propositionen föreslagna lydelsen av samma författningsrum.

Lagförslagen har följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom föreskrivs att 22 § 2 mom. lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §²

2 mom. Har fast egendom efter den tidpunkt, som näst föregående årets taxeringsvärde avsett, nedgått i värde genom eldsvåda, vattenflöde eller annan dylik tilldragelse eller genom borttagande av byggnad eller annan anläggning å egendomen eller av tillbehör därtill eller genom skogsavverkning eller genom nedläggning eller väsentlig förändring av rörelse, i vilken egendomen varit använd, eller av annan liknande anledning, skall länsstyrelsen i det län där egendomen är belägen på ansökan av skattskyldig, boutredningsman eller testamentsexekutor, efter verkställd utredning, åsätta egendomen särskilt värde till ledning för beräkning av på egendomen belöpande arvsskatt.

Där efter tidpunkt som nyss nämnts fortsatt bebyggelse skett å fast egendom eller dess värde eljest förhöjts till följd av ny-, till- eller ombyggnad eller väsentlig förändring av rörelse, vari egendomen varit använd, eller annan liknande anledning, äger beskattningsmyndigheten hos länsstyrelsen påkalla att egendomen för ändamål, som i föregående stycke sägs, åsättes särskilt värde.

Fast egendom, för vilken icke finnes särskilt taxeringsvärde, skall ock av länsstyrelsen åsättas värde till ledning för arvsskattens bestämmande. Det åligger skattskyldig, boutredningsman eller testamentsexekutor att göra ansökan härom. Värdering som nu sägs är dock icke erforderlig, där det finnes uppenbart, att egendomens värde ej överstiger 10 000 kronor.

Vid den värdesättning, varom i detta moment är fråga, skall under iakttagande i övrigt i tillämpliga delar av de i fastighetstaxeringslagen (1979:1152) stadgade grunder för taxering av fastighet, hänsyn tagas till egendomens beskaffenhet vid tidpunkt, som avses i 21 §. Vad i 22 § 1 mom. andra och tredje punkterna är stadgat skall därvid äga motsvarande tillämpning. Sökande är pliktig meddela länsstyrelsen erforderliga upplysningar för ansökningens prövning. Länsstyrelsen äger att i ärendet höra ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden för det distrikt, inom vilket egendomen är belägen, eller, om denna nämnd avslutat sin verksamhet, ordföranden i taxerings-

Vid värdesättning enligt detta moment skall hänsyn tas till egendomens beskaffenhet vid den tidpunkt som avses i 21 §. Värdet skall uppskattas enligt de grunder som gäller för bestämmande av taxeringsvärde året före det år då denna tidpunkt inföll. Föreskrifterna i 22 § 1 mom. andra och tredje meningarna skall därvid tillämpas. Sökanden skall lämna länsstyrelsen de upplysningar som behövs för prövning av ansökningen. Länsstyrelsen får i ärendet inhämta yttrande från ordföranden i fastighetstaxeringsnämnd för det distrikt, inom vilket egendomen är belägen. Länsstyrelsen får även besluta om besiktning av egendomen. Har ärendet tagits upp på

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:857.

² Senaste lydelse 1980:962.

Nuvarande lydelse

nämnden i orten. Där besiktning av egendomen prövas nödig, må länsstyrelsen föranstalta därom såframt, då ärendet upptagits på ansökan, sökanden efter anmaning bestrider kostnaderna för besiktningen. I fall, som avses i andra stycket av detta moment, bestridas kostnaderna av allmänna medel.

Över länsstyrelsens beslut i ärende som avses i detta moment, må klagan icke föras.

Föreslagen lydelse

ansökan, får dock sådant beslut fattas endast om sökanden åtar sig att betala kostnaderna för besiktningen. I fall som avses i andra stycket skall kostnaderna betalas av allmänna medel.

Länsstyrelsens beslut enligt detta moment får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft dagen efter den dag då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling. De nya bestämmelserna skall tillämpas i fråga om förvärv för vilka skattskyldighet har inträtt efter utgången av år 1980. I fråga om förvärv för vilka skattskyldigheten har inträtt före lagens ikraftträdande tillämpas dock äldre bestämmelser om de leder till en lägre beskattning. Har förvärv för vilka skattskyldighet har inträtt efter utgången av år 1980 genom beslut före ikraftträdandet beskattats i vidare omfattning än som följer av de nya bestämmelserna i denna lag får ansökan om återvinning göras enligt 59 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt.

2 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt**

Häri genom föreskrivs att 4 § lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Fastighet tas upp till taxeringsvärdet vid beskattningsårets utgång. Var sådant värde inte åsatt då eller har det under beskattningsåret inträffat omständighet, som kan föranleda ändrad värdering under taxeringsperioden, tas fastigheten upp till det taxeringsvärde, som åsatts för taxeringsåret. Finns det sådana tillbehör till fastigheten, som avses i 2 kap. 3 § jordabalken, skall dessa tas upp särskilt. Bestämmelserna i tredje stycket om värdesättning av lös egendom tillämpas vid värderingen.

*Föreslagen lydelse*4 §²

Fastighet tas upp till taxeringsvärdet året före taxeringsåret. Var sådant värde inte åsatt då räknas inte något värde för fastigheten. Har en fastighets taxeringsvärde sänkts vid särskild fastighetstaxering på grund av skogsavverkning eller täktverksamhet eller till följd av brand, vattenflöde eller jämförlig händelse skall fastigheten tas upp till det taxeringsvärde, som åsatts för taxeringsåret. Finns sådana tillbehör till fastigheten, som avses i 2 kap. 3 § jordabalken, skall dessa tas upp särskilt. Bestämmelserna i tredje stycket om värdesättning av lös egendom tillämpas vid värderingen.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:859.

² Lydelse enligt prop. 1981/82:191.

Tomträtt eller vattenfallsrätt skall tas upp till det värde, som rättigheten med hänsyn till villkor och återstående tid för upplåtelsen kan anses ha betingat vid en försäljning under normala förhållanden.

Lös egendom, som är avsedd för stadigvarande bruk i jordbruk med binäringar, i skogsbruk eller i rörelse, skall värdesättas i enlighet med vedertaget affärsbruk inom det slag av verksamhet, som egendomen är nedlagd i.

Fordran, som löper med ränta, skall, om den inte är tillgång i rörelse, tas upp till sitt kapitalbelopp med tillägg för förfallen ränta.

Fordran, som inte är förfallen och på vilken ränta inte skall beräknas för tiden före förfalldagen, uppskattas till belopp som utgör dess värde enligt vid denna lag fogad tabell I. Osäker fordran tas upp till det belopp, varmed den kan beräknas inflyta. Värdelös fordran tas inte upp.

Värdepapper, som noteras på inländsk eller utländsk börs, uppskattas till det noterade värdet, eller, om detta inte motsvarar vad som skulle kunna påräknas vid försäljning under normala förhållanden, till det pris som skulle ha kunnat påräknas vid en sådan försäljning. Även värdepapper i övrigt uppskattas enligt den nyss angivna grunden, varvid dock följande skall iaktas. I den mån uppskattningen grundas på värdet av tillgångar, som ingår i förvärvskälla inom inkomstslagen jordbruksfastighet och rörelse, beräknas tillgångarnas värde med tillämpning av reglerna i punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§.

Annan ränta, avkomst eller förmån, som utgår för obegränsad tid och inte utgör frälseränta, uppskattas till tjugo gånger det belopp som den har uppgått till under beskattningsåret.

Kapitalvärdet av ränta, avkomst, eller förmån, som utgår på livstid eller viss tid, uppskattas efter det belopp som rättigheten har motsvarat under beskattningsåret och enligt de vid denna lag fogade tabellerna II och III.

Rättighet, som inte är bestämd att utgå under någons livstid men ändå är av obestämd varaktighet, uppskattas med ledning av tabell III, som om den skulle ha utgått för den berättigades livstid, dock högst till 10 gånger det värde, som rättigheten senast har motsvarat för helt år.

Är rättighet beroende av längden av flera personers liv på så sätt, att rättigheten upphör vid den först avlidnes död, bestäms rättighetens kapitalvärde efter den äldstes levnadsålder. Är rättigheten däremot oförändrad till den sist avlidnes död, beräknas värdet efter den yngstes ålder.

Andel i ekonomisk förening, vars behållna tillgångar vid likvidation endast delvis skall skiftas mellan medlemmarna, skall tas upp till ett värde motsvarande den del av föreningens förmögenhet som skulle ha fallit på andelen om föreningen hade trätt i likvidation.

Andel i bostadsförening eller bostadsaktiebolag tas upp till ett värde som motsvarar medlemmens eller delägarens andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet beräknad med utgångspunkt i det taxeringsvärde som gäller för föreningens eller bolagets fastighet vid beskattningsårets utgång och med hänsyn till föreningens eller bolagets övriga tillgångar och skulder enligt bokslutet för det senaste räkenskapsår som avslutats före den 1 juli under beskattningsåret.

Övrig lös egendom tas upp till det värde, som den kan anses ha betingat vid försäljning under normala förhållanden.

Beträffande tillgångar i jordbruk med binäringar, skogsbruk och rörelse gäller vidare särskilda bestämmelser i punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§.

(Se vidare anvisningarna)

Denna lag träder i kraft tre veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den har kommit ut från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången vid 1983 års taxering.

Utskottet

Utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot regeringens förslag, hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1981/82:210 antar de vid propositionen fogade förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
2. lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

Solna den 11 maj 1982

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Rune Carlstein (s), Olle Westberg i Hofors (s), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Ingemar Hallenius (c), Olle Grahn (fp), Egon Jacobsson (s), Bernt Ekinge (fp) och Jens Eriksson (m).

